

Základy geografie a kartografie – předmět SZZ (bc. studium)

Písemná bakalářská zkouška má prokázat pochopení základů geografie a kartografie ve smyslu

- osvojení obecných idejí geografického popisu reality a jejich konkretizaci v jednotlivých geografických disciplínách,
- pochopení základních pojmů a jejich vzájemných souvislostí,
- schopnost geograficky vyhodnotit konkrétní situace, formulovat klíčové problémy a navrhnout cesty jejich analýzy, vyhodnocení s formulací prognostických závěrů a opatření (alternativní scénáře řešení).

Zkušební okruhy (k předmětům v závorce) a doporučená literatura k písemné přijímací zkoušce do navazujícího magisterského studia

I. Úvod do studia planety Země (předmět Z0135 nebo Z0135p, Z0135c)

1. Orientace na Zemi a ve vesmíru. Čas a kalendář.
2. Tvar, rozměry a hmotnost Země. Jejich geografické důsledky.
3. Pohyby Země a jejich geografické důsledky.
4. Geofyzikální pole Země – základní charakteristiky.

BRÁZDIL, R. a kol. (1988): *Úvod do studia planety Země*. Praha, SPN, 365 s.

II. Fyzická geografie (předmět Z0026 nebo Z0026p, Z0026c)

5. Vnitřní stavba zemského tělesa, globální tektonika, vznik a přeměny hornin, tektonické a vulkanické procesy, zemětřesení.
6. Dynamická geomorfologie, exogenní geomorfologické pochody, zvětrávání, modelace reliéfu svahovými, fluviálními, eolickými, ledovcovými a pobřežními pochody, strukturní geomorfologie.
7. Oběh vody, hydrologické procesy.
8. Světový oceán - struktura, procesy, vlastnosti vody.
9. Voda na kontinentech – hydrologie povrchových a podpovrchových vod.
10. Energetická bilance Země. Teplota vzduchu. Voda v atmosféře.
11. Větry a globální cirkulace atmosféry. Systémy počasí.
12. Globální klimata (klimatické klasifikace).
13. Stavební složky půdy, půdní vlastnosti, půdotvorné faktory a procesy, půdní horizonty, půdní profil, půdní typy.
14. Funkce půdy v suchozemských ekosystémech, degradace a destrukce půd, kvalita a zdraví půdy.
15. Biosféra, ekosystém, biotop, ekologické podmínky živých organismů, struktura a fungování ekosystémů.
16. Suchozemské geobiomy Země.

STRAHLER, A. H. (2010): *Introducing Physical Geography*. Hoboken, N. J., John Wiley & Sons. 656 s.

III. Humánní geografie (předmět Z3090 nebo Z3090p, Z3090c)

17. Role místa a prostoru v geografickém výzkum a společenském vývoji.
18. Prostorové vzorce ekonomických procesů a vztahů, ekonomická globalizace.
19. Současný demografický vývoj.
20. Prostorová mobilita a doprava.
21. Geografie zemědělství.
22. Energetické zdroje.

23. Urbanizace a systémy osídlení.
24. Geografie města, vnitřní struktura a diferenciacie městského prostoru.
25. Politická geografie a geopolitika.

DE BLIJ, H. J., MURPHY, A. B. (2003): *Human geography: culture, society, and space*. New York, John Wiley & Sons, xii, 555 s.

RUBENSTEIN, J. M. (2002): *The cultural landscape: an introduction to human geography*. Upper Saddle River, Prentice Hall, xix, 517 s.

HAGGETT, P. (2001): *Geography: a global synthesis*. Harlow, Prentice Hall, xxi, 833 s.

TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. a kol. (2008): *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň, Aleš Čeněk, 416 s.

IV. Geografická kartografie a geoinformatika (předmět Z0262, Z2062 nebo Z2062p, Z2062c)

26. Kartografické vyjadřovací prostředky.
27. Kartografická generalizace.
28. Analogové a digitální zdroje prostorových dat.
29. Matematická kartografie.
30. Grafické způsoby pro znázornění kvalitativních a kvantitativních údajů do mapy.
31. Principy kartografické vizualizace v elektronickém prostředí.
32. Obsah a náplň tematických map.
33. Měřítko mapy, hodnotová měřítko, tvorba velikostních stupnic, jejich vnitřní forma a dělení.
34. Koncepce mapy - řešení účelu, názvu a návrhu obsahu mapy.
35. Základy geodézie a GPS.

ČAPEK, R., MIKŠOVSKÝ, M., MUCHA, L. (1992): *Geografická kartografie*. Praha, Státní pedagogické nakladatelství, 373 s.

DEMERS, M. N. (2005): *Fundamentals of geographic information systems*. Hoboken, N.J., John Wiley & Sons, 468 s.

KAINZ, W. (2004): *Geographic Information Science (GIS)*. Wien, Institut für Geographie und Regionalforschung Universität Wien, 101 s.

PRAVDA, J. (2003): *Stručný lexikón kartografie*. Bratislava, VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie ved, 325 s.

RAPANT, P. (2006): *Geoinformatika a geoinformační technologie*. Ostrava, VŠB-TUO, 510 s.

ROBINSON et al. (1995): *Elements of Cartography*. New York, John Wiley & Sons, 674 s.

V. Krajinná ekologie (předmět Z4066)

36. Ekologie krajiny – vazby v ekosystémech, sukcese, životní strategie, metodiky EIA, SEA.
37. Kulturní krajiny Země – interakce člověka a přírody, funkční typy.

LÖW, J., MÍCHAL, I. (2003): *Krajinný ráz*. Kostelec nad Černými lesy, Lesnická práce, 552 s.

FORMAN, R. T. T., GODRON, M. (1993): *Krajinná ekologie*. Praha, Academia, 583 s.

LIPSKÝ, Z. (1998): *Krajinná ekologie: pro studenty geografických oborů*. Praha, Karolinum, 129 s.

CULEK, M. a kol. (2005): *Biogeografické členění České republiky*. Praha, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 589 s. + 1 CD-ROM

CULEK, M. a kol. (2013): *Biogeografické regiony České republiky*. Brno, Masarykova univerzita, 447 s.

DEMEK, J., QUITT, E., RAUŠER, J. (1976): *Úvod do obecné fyzické geografie*. Praha, Academia, 400 s.

DUVIGNEAUD, P. (1988): *Ekologická syntéza*. Praha, Academia, 414 s.

LIPSKÝ, Z. (2000): *Sledování změn v kulturní krajině: učební text pro cvičení z předmětu Krajinná ekologie*. Kostelec nad Černými lesy, Lesnická práce, 71 s.,

VI. Regionální geografie ČR (předmět Z2012)

38. Fyzickogeografické a socioekonomické složky a procesy v kulturních krajinách ČR.
39. Fyzickogeografické a socioekonomické regiony Čech, Moravy a Slezska.

HRNČIAROVÁ T., MACKOVČIN P., ZVARA, I. et al. (2009): *Atlas krajiny České republiky /Landscape Atlas of the Czech Republic*. Praha, Ministerstvo životního prostředí ČR, Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., 332 s.

BÁRTA, F., NĚMEC, J., POJER, F. (2007): *Krajina v České republice*. Praha, Consult, 399 s.

GÖTZ, A., NOVOTNÁ, M. (1996): *Geografie zemědělství ČR*. Plzeň, Západočeská univerzita, 114 s.

HAMPL, M. (1996): *Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice*. Praha, DemoArt, 395 s.

HAMPL, M. (2005): *Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext*. Praha, Univerzita Karlova, 147 s.

VII. Metody geografického výzkumu (předmět Z2011)

40. Struktura výzkumného procesu, konceptualizace problému.
41. Zdroje a postupy získávání dat.
42. Zpracování dat a interpretace výsledků.

KŘÍŽ, V., SCHNEIDER, B., TOLASZ, R. (1994): *Cvičení z meteorologie, klimatologie a hydrologie*. Ostrava: Ostravská univerzita, 93 s.

CLOKE, P. J., CRANG, P., GOODWIN, M. (2014): *Introducing human geographies*. London, Routledge, 1023 s.

CLOKE, P. (2004): *Practising human geography*. London, SAGE Publications, xvi, 416 s.

DISMAN, M. (2000): *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha, Karolinum, 200 s.

STRAHLER, A. H., STRAHLER, A. N. (1999): *Introducing physical geography..* New York, John Wiley & Sons, xviii, 575 s.

ROBINSON, G. M. (1998): *Methods & techniques in human geography*. Chichester, John Wiley & Sons, xiv, 556 s.

FRANKFORT-NACHMIAS, Ch., NACHMIAS, D. (1996): *Research methods in the social sciences*. London, Arnold, xxii, 600.

NOSEK, M. (1972): *Metody v klimatologii*. Praha, Academia, 433 s.

VIII. Statistické metody a zpracování dat (předmět Z1069)

43. Základní statistické charakteristiky, statistický popis datových souborů v geografii.
44. Teoretická rozdělení a testování statistických hypotéz v geografii.
45. Metody analýzy závislosti geografických jevů.
46. Metody a postupy analýzy časových řad v geografii.

ROGERSON, P. (2006): *Statistical methods for geography: a student guide*. London, SAGE Publications, xvi, 304 s.

FOTHERINGHAM, A. S., BRUNSDON, Ch., CHARLTON, M. (2000): *Quantitative geography: perspectives on spatial data analysis*. London, SAGE Publications, xii, 270 s.

BŘÁZDIL, R. a kol. (1995): *Statistické metody v geografii: cvičení*. Brno, Vydavatelství Masarykovy univerzity, 177 s.

HENDL, J. (2004): *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. Praha, Portál, 583 s.

BUDÍKOVÁ, M. (2004): *Statistika*. Brno, Masarykova univerzita v Brně, 2004. 186 s.

IX. Geografické myšlení (předmět Z0120)

47. Geografická paradigmatata, geografický výzkum, analýzy a syntézy, teorie, empirie a aplikace v geografii.

DANĚK, P. (2013): *Geografické myšlení: úvod do teoretických přístupů*. Brno, Masarykova univerzita, 172 s.

CRESSWELL, T. (2013): *Geographic thought: a critical introduction*. Malden, Mass., Wiley-Blackwell, 290 s.

HUBBARD, P., KITCHIN, R., eds. (2011): *Key thinkers on space and place*. London, Sage, 510 s.

HENDERSON, G.L., WATERSTONE, M., eds. (2009): *Geographic thought: a praxis perspective*. London, Routledge, 378 s.

CLIFFORD, N. J., HOLLOWAY, S. L., RICE, S. P., VALENTINE, G., eds. (2009): *Key concepts in geography*. 2. vydání. London, SAGE, 462 s.

X. Základy regionální geografie (předmět Z0147)

48. Pojetí regionu, typologie regionů.

CLAVAL, P. (1998): *An introduction to regional geography*. Oxford, Blackwell Publishers, 299 s.

BAŠOVSKÝ, O., LAUKO, V. (1990): *Úvod do regionálnej geografie*. Bratislava, SPN, 118 s.

LAUKO, V., KASALA, K. (2010): *Teória a metodológia regionálnej geografie*. Bratislava, Kartprint, 100 s.

TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. a kol. (2008): *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň, Aleš Čeněk, (kapitola Regiony a regionalizace).